

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 20 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Še o slovenskem uradovanji.

Iz postojnskega okraja 5. jan. [Izv. dop.]

„Prav lahko razumem sodnika, ki se brani slovenski uradovati. On ne zna, če bi tudi moralno smel in hotel. Saj se nij jezika pisati učil in misliti o njem še menj. Uradovanje gre hitreje od rok, če se v vajenem, v šoli naučenem nemškem jeziku uraduje.“

Te besede g. S-ca (gl. „Slov. Naroda“ št. 1. „Beda ali reva Slovenstva in njegova boljša bodočnost.“ V.) bi utegnili naši narodni nasprotniki po svoje razumeti, in po svoje v našo kvar obračati, — saj smo uže stokrat čuli iz sovražnikovih ust: „Vaš jezik nij olikan, nij razvit, nij za javne posle in urade“; in če smo opozorili nemškutarske modrijane, da je njihova sodba o slovenskem jeziku nerresnična, ker prezirajo nagli njegov razvoj in velikanski napredek v kratkej dobi, in ne čujejo pomisliti, da bi se še hitreje razvijal, ko bi nam se le malo pod pazduho seči hotelo, odgovarjali so nam: „Vi ste se izmislili nov jezik, ljudstvo ga ne razume, uradnikov nij, da bi ga znali pisati.“ Zato navedenega razloga neslovenskega uradovanja ne čujemo radi od narodnjaka. Ako so uradniki, ki ne znajo slovenski uradovati, kdo je temu kriv? Mi gotovo ne. Mi smo si pošteno prizadevali in veliko žrtvovali, da bi izvršitev jezikovne ravnopravnosti olajšali, kaj pa se je storilo? Dvanajsto leto uže teče, odkar imamo glasoviti 19. paragraf osnovnega državnega zakona, ali kake naredbe so bile izdane, da bi ta paragraf tudi za Slovence resnica postal? Kaj smo doživeli v tem času v tem oziru? Konfiskoval bi se ta časnik, ko bi to razpravljaj in kaj več o navedenem paragrafu osvet

ljeval. Najnovejša konfiskacija „Slovenskega Naroda“ nam je zopet dokaz, kako nam je slobodno pisati. In ker je nevarno o tem dalje govoriti, zato na kratko: Ako uradniki res ne znajo slovenščine, naša krivda nij, in zavoljo tega pravice ne izgubimo slovensko uradovanje zahtevati. Slovenski kmet plačuje denarni in krvni davek, ali tu nij vprašanja, če Slovenec plača lahko ali ne lahko, tu se glasi le neizprosljivi „moraš“, — država potrebuje tudi slovenskih goldinarjev in slovenskih sinov, ne samo nemških in laških. Zato imajo Slovenci pravico zahtevati, da se jim pišejo slovenska uradna pisma, naj zdanji uradniki znajo slovenski ali ne; Slovenci izpolnjujejo svoje državljanske dolžnosti, oni smejo terjati tudi postavne svoje pravice.

Je-li pa trditev, da uradniki ne znajo slovenščine, resnična? Ne popolnem. Ako bi vlada, kakor je uže jedenkrat (pred kacimi desetimi leti), ne vem iz katerega namena, storila, povprašala, znajo-li njeni uradniki slovenski ali ne, le malo bi se jih našlo, kateri bi rekli, da slovenskega jezika nij so zmožni, in vlada bi jim lahko rekla: „Ako znate slovensko, uradujta slovensko.“

In tudi brez tega dobro vemo, da v naših uradih sedi uže mnogo uradnikov, kateri so kot gimnazijalci z veseljem se slovenščine učili, in kateri so kot vseučiliščniki navdušeno obetali in prisegali, da bodo vedno in povsod v korist svojega naroda delali. Ti bi lahko slovensko uradovali, — le nekoliko nekdanje navdušenosti za svoj rod, nekoliko poguma in volje bi jim treba.

To vsak razume, da posebno izurjen noben uradnik v slovenskem uradovanji nij, ker se je nemški učil in ker vaje nema, — ali

začeti je vendar enkrat treba. Ako hočemo na slovensko univerzo čakati, znamo čakati še dolgo, in kdaj bomo vdobili izurjene slovenske uradnike, ako ti vendar enkrat ne začno slovenski pisati! Vsaj smo Slovenci pohlevne, krotke duše in z malim zadovoljni; vsaj ne zahtevamo, da naj bo precej jutri vse in povsod slovenski, tudi ne zahtevamo, da mora njih slovenski uradni slog tako čist biti, da mu ne bi mogel nikdo ničesa očitati, — da bo le razumno in da nam jezika nalašč ne pačijo, — le to zahtevamo: začnite!

Žalostno je, ako trd Slovenec slovenske črke ne vdobi iz urada; ako slučajno v tem uradu možje sedé, ki pravijo, da so Slovenci, ki bi se razžaljane čutili, ako bi jim kdo narodnjaštvo odrekal. Ko bi človek vsaj včasih kaj slovenskega iz njihovih rok videl, ko bi ti „narodni“ uradniki vsaj navadna, vsakdanja lahka pisma in odloke pisali ali narekavali v slovenskem jeziku, veselilo bi nas videti njihovo dobro voljo. Ali nič slovenskega iz njih rok, — to je prežalostno.

Taki „narodni“ uradniki so sokrivi, da smo Slovenci glede jezikove ravnopravnosti dosti bolj na slabem, kakor Bolgari in Grki, ki so še — pod Turkom ostali. Se ve da smo tudi sami krivi, da se nam še tako godi: naveličali smo se zahtevati, kar nam po zakonu gre. Ne bodimo premehki, iščimo vselej in pri vsakej priliki, kar nam postava dovoljuje! Ako uradniki ne znajo našega pismenega jezika, učimo jih mi, dajajmo jim le slovenske uloge, terjajmo odločno, da naše besede, odgovore, ugovore itd. pošiljajo, kakor jim postava za tak slučaj velevala.

Rečeno je gori, da nikdar slovenskega uradnega pisanja ne vidimo. Resnici na ljubo

Listek.

Pisma iz prejšnjih let.

I.

Iz Maribora v Ljubljano.

Dragi moj Damijan!

Tukaj sem tedaj, „im ahnenschlosse des teufels“, kakor so račili gimnazijalci krstiti našo sveto hišo.

Ne čudi se; če si ti starega človeka slekel in novega oblekel, zakaj bi ga jaz ne, samo mi se zdi, da bo to premalo, ker v kuto človek precej lahko zleze, pa bi torej bilo po mojem nemerodajnem mnenju najbolje, ko bi nam še staro kožo ogulili, pa da bi nam potem druga zrasla, čisto nova, bogoslovska.

Kako se nam tukaj godi, v našem gradu, ti ne morem kar naenkrat povedati; če bi nas kdo od daleč motril, bi mislil, da smo čisto srečni, ali našemu veselju ipak nekaj manjka, — sam ne vem kaj?

Ko so lani slovenski fantje v Maribor hodili na rekrutacijo, so po starej navadi ukali in vriskali po ulicah, da je bilo kaj; tačas je v gimnaziju podučeval katehet Matijašič, pa ko je vika iz ulice le prevelika postajala, je stopil k oknu, in prav flegmatično izustil besede: „ist schon lustig schon, aber nicht gar a so.“ Tako le je pri nas, „ist schon lustig, aber nicht gar a so.“

Sploh je životarjenje naše dolgočasno, „cigo-migo“ denes, „cigo-migo“ jutri, pojutra pa taisto „da capo al fine“, in tako naprej; pa naj bi uže bilo, samo zvonec, zvonec! ta me srdi vsako jutro, kadar zapoje ali zaropče v znamenje, da moram zopet zleziti v kuto.

Pekel nam je spiritual uže zakuril precej s početka pri duhovnih vsjah, ko smo tri dni lazili kakor trapisti okolo, in nijmo smeli besedice pregovoriti, ker smo imeli obdržavati „allgemeine mauhalterei“, no nas prvoletnikov se še nič nij prijelo, samo dim smo videli, ta nam je precej silil v nos, vročine pa

še nijmo čutili nobene. Pa kako bi, saj sem rekel, da smo prinesli v teologijo precej debelo kožo soboj, katere sleči ne moremo tako lahko.

Sicer meni nij mar za druge, naročito nemam govoriti o onih, ki vesijo glave, kakor da bi obžalovali lanske grehe, no kar se moje individualnosti tiče, sem še „integer vitae scellerisque purus“, kakor pravi Horac, in spiritual bode moral še dosti klepati na moja ušesa, preden bodem postal „ascet“.

Ti menda še ne veš, kaj je to „ascet“? — jaz še tudi prav ne vem, samo izvedel sem, da je bil sv. Avguštin „ascet“, ter da je naš spiritual komaj pol „asceta“, in če je to resnica, potem bom jaz teško kedaj zaslužil to ime.

Ampak drugo ime smo si uže pridobili: Ko smo namreč te dni marširali v stolno cerkev k vesperi, stal je na oglu pri brijačnici mali šoštarček, ter je svojemu znancu preko ulice kričal: „schau, schau, da kommen den bischof seine lehrbuben!“ — To pač to, sem

Je treba pristaviti, da to o našem okrajnem glavarstvu ne velja. Okrajno glavarstvo postojnsko uže več let občinam navadno slovenski dopisuje. Nemški dopisi so redki. Pisava nij vselej izgledna, ali naši županje so stokrat bolj zadovoljni, kakor z nemščino. Čujte, kako smo do te drobtine narodne ravnopravnosti prišli. Nemški dopisi okrajnega glavarstva ležali so nerazumljeni in nerešeni pri županu. Okrajno glavarstvo je po dvakrat trikrat zahtevalo rešitve in pretilo s kaznijo. Županje so se le po tem zahtevali pojasnila nemškega dopisa. Najde se paragraf zoper nemarne župane, ki okrajnemu glavarstvu ali drugim c. kr. oblastim nečejo iti na roko, ali nij ga paragrafa, ki bi mogel župana, svetovaleca ali kacega družega občinskega odbornika prisiliti, da mora nemški znati, ali da za uradne nemške dopise tolmača iskati, zato je okrajni glavar s časom sprevidel, da je lažje in praktičneje pisati en slovenski dopis z uspehom, kakor dva, tri nemške s kasnim uspehom ali celo brez uspeha.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

O cislejtanskej *ministerskej* krizi se poroča v raznih tudi oficijoznih novinah, da bode najbrž vendár le res še — Auersperg ostal tako dolgo, da bode ta državni zbor razpuščen, kar se bode pač uže letos zgodilo, ker njegov šestletni rok izteče.

Ko so nemški ustavoverci začeli koketirati s Čehi in jim ponujati spravo za to ceno, da se prevage Magjarstva v monarhiji in zlasti Andrassyja rešimo, vzklopela je bila Magjarom jeza, in srdito so preko Litave požugali, kako bodo oni vse svoje prepire pozabili in zopet složni proti vsakej slovanskej konstelaciji, ki bi pretila „opravičenemu“ vpljivu magjarskega elementa. — Zdaj pa so se premislili in „P. L.“ uže Čehi svari, naj ne verjamejo ustavovercem mnogo, naj se rajši z Magjari pogodó, ker ti mislijo bolj pošteno z njimi nego Nemci.

Poljski „Czas“ pravi: Čehi morejo z Nemci zvezati se, da Magjare poderó, ali v slovanskem vprašanji se ne morejo nikoli z Nemci zvezati, ne paktirati z njimi. Zveza torej ne more trajna biti. Kadar pridejo Čehi v državni zbor, bomo tudi mi Poljaki kaj vmes govorili.

Vnanje države.

Iz *Peterburga* poročajo, da je izredna konferenca odločne ukaze dala, kako kugo v Astrahanu omejiti. Pošta in trgovska

vožnja se ne vozi več po moskovskej liniji, temuč po družih potih okolo.

V *Carigradu* govore, kakor „Pol. Corr.“ pripoveduje, o možnosti, po kateri bi turško vojsko močno znižali in tako kako svojim financam odpomogli.

Mej *Francosko* in mej *Tunison* v Afriki se je vnel hud prepir, ki bi utegnul do vojne stvari privedi, če bej tuniški ne bode razžaljenih Francozov za zamero prosil in svoje krive uradnike kaznoval, kakor Francozi terjajo. Stvar prepira je kratko ta: Nek Francoz, po imenu Sancy, je z drugo francosko družbo v okolici Tunisa ustanovil konjerejnico in dobil za to od tuniške vlade koncesijo za dolgo let. Mej družbo se je začela pravda, v katero se je mešala tuniška vlada, in pri tem so njeni uradniki razžalili francoskega konzula in francosko zastavo. Zdaj terja Francija zadrževanja.

Iz *Pariza* se „Pol. Corr.“ piše: Francoska vlada smatra izid volitev v senat kot velik uspeh. Večina izvoljenih senatorjev spada mej zmerno levičnjake in levemu centru. Le nekateri novovoličencev so radikanci. Skoro vsi pak so privrženci ministerstva in volitve se morejo imenovati zaupnica dežele do vlade in zdanjega ministerstva. Položaj ministerstva je zdaj zdatno poboljšán. — Dufaure bode na svetoval predsedniku republike le nekatere obsojene komuniste pomilostiti, a ne vseh.

Iz *Rima* se telegrafuje 8. januarja: „Voce della Verità“ prinaša kot glas novost, da je dozdanji ruski poslaniški tajnik v Londonu Butenjev namenjen, da pride kot oficijozni zastopnik Rusije pri papeži. — Ruski posebni pooblaščenec Urusov je imel pred svojim odhodom iz Rima razgovor s kardinalom Nino. — Jutri se pričakuje tukaj predsednik rumunske zbornice Rosetti, ki ima namen italijanskej vladi povedati, da je Rumunija uže vse uvete berlinskega dogovora izpolnila, da torej pričakuje izpoznanja svoje neodvisnosti. —

Angleški poslanec Forster je v Bradfordu pred svojimi volilci govoril in branil vnanjo politiko liberalne opozicije. Njegova stranka, dejal je, peča se raiša o zadevah Anglije nego ob onih Turčije. Nij resnica, da bi bil mir še le potlej ohranjen in gotov, kadar bosta Anglija in Rusijo vojevali. Rusko držanje naj si bode včasí graje vredno ali ruski posest Carigrada ne preti in terosom Anglije, kateri ni treba vojevati za kake evropske interese. Vladna politika je osvojevalna politika, ki je nevarna za svetovni mir. On meni, da bodo njegovi volilci obsojevali imperijalizem zdanje vlade.

Iz *afganske* vojske se še zdaj nič dokončnega ne ve. Ko jedni angleški viri zopet v drugič pripovedujejo, da je emir prestopil mejo in ubegnul v rusko zemljo, ter da gre v Peterburg, kjer bode evropsko razsodbo terjal,

poroča se pod 7. januarjem, da je dopisnik amerikskega „Newyork Herald“ govoril z ruskim slavnim generalom Kaufmanom, poveljnikom v srednej Aziji, kateri mu je rekel, da nema nobenih ukazov, kako naj ravna ko bi emir mejo prestopil. Torej je do tačas še nij bil. — Dalje mu je rekel Kaufman, slavni ruski osvojevateli srednje Azije, da dozdanje angleške zmage nemajo nobenega pomena, ker če je emirov sin Jakub-kan Angležem kaj obljubil, njegov oče nij dolžan teh obljub držati.

Dopisi.

Iz Trsta 5. januara [Izv. dop.] Naš lahonski magistrat je pred nekoliko dnevi izdal knjigo, v kateri je poročilo o številu tržaškega prrebivalstva, ki se je štelo l. 1875, meseca decembra. Izdelal je to knjigo Lah dr. J. Fabretti, in stala bode precej, ker so stroški samo za štenje narasli na 12 000 glđ.

Knjiga ta primerja naiprej število hiš, koliko jih je bilo l. 1869 in koliko 1875 ter pride do rezultata, da se je v teh letih 862 novih poslopij v Trstu zidalo. A ljudstvo se nij v tem razmerii namnožilo ker brojilo je v letu 1875 le 3000 duš več nego leta 1869. Knjiga dokazuje nadalje, da se je prebivalstvo v slovanskej okolici namnožilo za 3.85 procentov, a v mestu samem se je zmanjšalo za 2.41 procentov. Torej okolični Slovenci se množe.

Narodnost razdeli ta knjiga po sledečih sicer popolnem neresničnih in na laško korist fingiranih številkah: Italijanov bi bilo po tej knjigi v Trstu 95 896, Slovencev le 24 605, Nemcev 4790. Dalje knjiga pravi, da dobiva italijanski jezik vedno več tal, ker leta 1868 so šteli Italijani le 90 tisoč glav. Slovensko govori se v okraji Sv. Vidu, dalje v „cittá vecchia, cittá nuova, barriera nuova in barriera vecchia“ le po malem, bolj razširjen je pa slovanski jezik v 6. 7. in 10. okraju a v okolici, ki ima dva okraja se samo slovanski, pravi knjiga.

Pisatelji ali skladatelji knjige so sami privrženi „Italija irredente“, zatorej so vsacega Slovana, ki italijanski govoriti zna, zapisali za „Italijana.“ Od tod tako veliko število „Italijanov“ — katerih pa v istini nij. Zakaj pa vlada sama štenja v roke ne vzame?

Iz Gorice 6. jan. [Izv. dop.] V najmanjšem selu pridejo prijatelji in znanci sku-

si misli, ti si nas dobro karakteriziral, rekel mu pa nijsem nič.

Če hočeš postati „ascet“, zapamti si kakor prvo pravilo to le: če vidiš lepo žensko, misli si, da je grda! Kadar boš to mogel, se nij več bati za te, dokler pa tega ne moreš, ne dam vinarja za tvojo dušo, tedaj ne boš nikdar sedel v naročju Abrahamovem, nego bo te sv. Peter precej pri nebeških vratih spodil v ono spodnjo kamerco.

Jaz sem še čul, da se hudič zna preobleči v žensko obleko, in si obesi lepo larcico na obraz, pa hodi okolo lemenatov kakor rjoveči lev, ter išče, katerega — bogoslovca bi požrl.

„Diabolus sicut leo rugiens circumit domum nostram, quaerens, quem dovoret.“ — Samo se ti čuvaj, da te ne zgrabi, in ne požre takova spaka v krinolinki! Za te, ki precej škiliš, je nevarnost tem večja, ker lahko vidiš žensko v cerkvi, če tudi gledaš v brevir, na ulici ti pa itak nobena ne uide, da

je nebi videl; pa če jo le vidiš, še nij greh, samo lepa ne sme biti, če je pa lepa, misli si, da je grda, pa bo!

To, moj sinko, si zapamti, pa če te bo nadlegoval „stimulus carnis“, glej, da ga obujdaš, če nij drugače mogoče, pa se idi va ljat po traju in kopinju, kakor je učinil sv. Benedikt.

Za denes naj bo dosti; pozdravljam te in tvoje sobogoslovce, ter vam kličem s Davidom: „Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus.“ (Ps. poen. 11.)

Ves tvoj

Kosmas Makabejec.

II.

Iz Ljubljane v Maribor.

Dragi moj Kosmas!

Hvala ti lepa za poduk, katerega si mi podelil; da se boš ti tako hitro seznanil s psalmi in svetimi pisci, tega si pač nijsem

misli. Samo se čuvaj, da ne bi tebe kakov „leo rugiens“ ugrizel, ali pa „stimulus carnis“ iz semenišča spodil!

Sicer me veseli, da si si tudi ti oni stan izvolil, v katerega so okoliščine potisnile mene zatoraj le glej, da se ne skaziš, in da ne boš „sicut equus et mulus, quibus non est intellectus“.

Pretečeni četrtek smo imeli tukaj hudo vreme, kaj misliš, lase so nam iz glave pukali, ter zraven so nam govorili, da se moramo zanaprej svetu in njegovemu veselju čisto odpovedati, da moramo starega človeka sleči in novega obleči itd., potem so nam škof pred oltarjem v sredi glave duhovenski pečat pritisnili, ter nas postavili na prvo stopinjo hierarhije, in tako so se izpolnile besede tistega naših kolegov, ki je prvi dan tega leta, ko smo ob tretji uri po polnoči iz gostilne šli k tvojemu dekletu pod okno popevat, prav gravitetično izustil, roke v svojem kalmuku

paj, ter praznujejo Silvestrov večer, a goriški Slovenci uže par let sem presneto malo čislajo sleherno socialno življenje; in zato je pustoprazno bilo i zadnji dan pretečenega leta. Sploh je poštenega rodoljuba sram, če ga prijatelj obišče, pa da ne ve kam bi ga na večer vpeljal, ter mu pokazal ono toliko slavljeno probudo goriškega narodnega življenja; Pandurje bi morali imeti, da bi nas skupaj tirali, drugače ne pojde. —

Novo leto, nam nij nič kaj posebnega prineslo, pač pa je goriške italijančiče in lahonske prav močno prestrašila po „L'isonzo“ prinesena vest, da je magistratna „kasa“ prazna, in da niti toliko ne premore da bi mogla uradniško mesečno plačo poravnati. Jojmene! kako grdo voščilo!

Povedal sem Vam bil uže, da je „Isonzo“ organ našega, skozi in skozi lahonskega municipija, in ta se je predrzno razkriti krvaveče rane slabega laškega magistratovega gospodarstva.

Iz gotovega vira sem poizvedel, da je zadnji dopis iz Gorice, pisoc o znanem velikem laškem mučeniku, v „Slovenskem Narodu“, hudo dregol v gnezdo „italijanisimov“, kajti romal je preveden v italijansko, od glave do glave ulov „Italie irredente“, ter razburil njihovo vročo kri, in sklep je bil: maščevati se nad malikom vseh goriških Italijanov in italijančičev. Mož znan po vsej okolici — tje doli po blaženi Italiji je kar čez noč postal čujte! „Factotum“. Zvezda, ki je pred par leti tako lepo svetila, ta zvezda je te dni vtonila in — z Bogom „speranza!“ Celo šior podestá se je vrnoil iz Dunaja z praznim žepom, tako pravijo.

Vsak pa, ki razmere naših italijanisimov le količkaj pozna, poreče, da je prišel „Isonzo“, organ magistrata v druge roke — ali pa mu je bila namenjena pot ranjega „Il Goriziano“.

Dr. Moná, vodja prejšnje kmetijske šole se je svojej službi odpovedal, ter pojde zdaj, ko je pokazal, kako more pridni posestnik gospodariti, da pride — poprej na boben, tija od koder je prišel — v deželo „čentežmov“. Ta dogodjaj je zopet osupnil naše sovražnike (lahone), protivnike naše narodnosti, ter začeli so v „Isonzu“ vpiti, naj se zdaj — ker baje nečejo imeti poštenega avstrijskega vodjo za italijanski oddelek, še slovenski uniči ter naj deželna kmetijska šola propade. Celo klerikalni „L'eco“ vpije zdaj v „Isončev“ rog proti Slovencem, in vendar ta napram Slove-

nom umazani list — podpira skoro največ slovenska duhovščina. Vse to za našo preveliko poštenje. —

Tožili ste oni dan v „Slovenskem Nar.“ da ljubljanski nemčurski magistrat jako malo stori za odstranjenje snega. Pri nas v lepej (?) Gorici se nič boljšega ne godi. — Pa kaj, če je blagajnica „prazna“ —, in če ne bi od tam gori poslali dežja, ležal bi še dones sneg po mestnih ulicah, mesto tega pa imamo po Gorici tako blato, da niti vaša sloveča „blatna vas“ enacega ne pomni. Lepa hvala, bo rekel tujec, za tako „Nizzo!“ —

„Življenje naše je kratko“, in vendar se vdobijo sleherni dan ljudje, ki svojevoljno še to kratkost svojega življenja skrajšavajo. Minolo soboto se je namreč — o besil trgovski po močnik neke tukajšnje manufakturne firme. Ljudje čenčajo, da je bil 18 letni fant prelahkomišljen v dolg zabredel, in videč se za pustni čas brez „soldov“, šel s pasom okolo vratu tija, kjer nij treba kapitala.

Iz Št. Ruperta 8. januarja. [Izv. dopis.] Kaj lepa slovesnost se je v našej št. rupertski dolini na sv. treh kraljev dan vršila. Po inicijativi g. D. se je odbor konstituiral, kateri je tombolo z raznimi dobitki aranžiral. Čisti dobiček se je imel v prid ubozih šolarjev tukajšnje dvorazredne šole porabiti. — Ko je v ponedeljek peta ura odbila, so bile uže šolske sobe prav okusno z beršljanom okinčane. V njih se je tombola vršiti imela. Veselica se je s petjem pričela, in pod vodstvom tukajšnjega nadučitelja g. G. so domači in iz Trebelnega in od sv. Trojice došli gostje zapeli prav izvrstno tri kvartete, in sicer tako, da se je videlo in čutilo, da pevci niso samo po mrtvih notah peli, temuč da so tudi petje v srcu čutili in srca poslušalcev ganili. Gosposočina A. Regnard, učiteljica, je končno še na glasoviru lep komad odlično igrala. Igrali sti se dve tomboli z raznimi prav lepimi dobitki, mej katerimi tudi šaljivi niso manjkali. — Po končani tomboli se je pričelo živahno plesanje, pri katerem se je v obilnem številu došli nežni spol prav radostno blizu do jutra radovali. — Cela veselica se je v najlepšem redu vršila. Vsi smo bili, kakor se reče, „jedne misli in jednega srca“. Podoba presvitlega cesarja na steni in zraven slovenska zastava nas je spominjala, da smo državljani avstrijski, da smo tudi zvesti sinovi velike majke Slave.

Čez 80 oseb se je udeležilo veselice in

čisti dohodek znaša nad 70 gold. Marsikateremu revnemu šolarčku bode zdaj ob hušem zimskem času mrzli in dolgi pot v učilnico olajšan, in gotovo bo tudi kateri iskreni: Bog poplačaj dobrotnikom: na tihoma izgovoril.

Mi pa imamo prav prijetno dolžnost, javno g. D. in celemu odboru za neutrudljivo delovanje in vsem drugim dobrotnikom v imenu hvaležnega šolskega sveta za lepa darila srčno hvalo izreči.

Iz Hrasnik 9. jan. [Izv. dopis.] S stanjem izobraženosti je v našej naj bližnjiej okolici jako slabo. — Fantje domači imajo navado ob nedeljah pozno do noči s sladkim vincem zalivati se, češ, „pijmo ga pijmo, dokler živimo.“ Pri takih ponočnih orgijah se redkokrat kakšna poštena demača slovenska pesem čuje; temveč steklo zvoní, miza solze toči, in stoli nevarno telovadijo po zraku. Nasledki takih zabav so stalno jednaki. Zadnjič so trije fantje, kakor se po domače pravi, jednega pri odhodu „narezali.“ Ravež je precej ranjen na glavi, rokah in nogah. Ako ga neki samaritan nebi bil našel, še slabje bi se mu godilo. —

V ponedeljek smo imeli sejo kmetijske družbe v Trbovljah. Od kmetov je bilo navzočnih — koliko? — cela dva sta bila! Ne vem, kaj je naše pridne kmete zadržalo udeležiti se seje. Gospod župnik je vendar predsednik.

Iz Bosne se vrnivši naši vojaki, kojih je bilo precej iz našega sela, se prav dobro počutili. Eden ranjenec je uže popolnoma okreval; drugi so jo srečno odnesli. Izmej teh je tudi naš gosp. učitelj, kateri je dobil srebrno medalijo. —

Od Drave 8. januarja. [Izv. dopis.] V mesecu septembru m. l. začela je v Novem Sadu v založbi štamparije A. Pajevića izhajati mesečno srbska „Straža“, knjiga za književnost, nauku i društveni život. Urednik jej je A. Paču. Dozdaj sta mi došla uže dva zvezka, (zvezek ima 172 strani velike osmerke). katera po svojem obsegu in obliki zaslužujeta gotovo največje pripoznanje in zanimanje. Zato si ne morem kaj, da ne bi na njo opozoril tudi našega naroda one rodoljube, ki hote srbsko dobro knjigo dobivati, kajti sodelavec „Straže“, N. Marković, mi piše: „Da „Straža“ materijalno bolje stoji, mi bi vam list brezplačno slali, samo radi toga, da bi preko vas i bratski nam slovenski narod čuo za „Stražu“, koja ide na bratljenje sviju naroda.“ Pri razpravljanji spisov, ki jih „Straža“

držeč: „Mit dem heutigen tage haben wir ein verhängnisvolles jahr angetreten“.

No, pa lilo je lilo, zdaj nič več! Jaz sem trdno sklenil, dati za vselej slovo posvetnemu veselju; da-li pak zvest ostanem svojemu sklepu, pač ne vem in ne morem te zagotoviti, ker duh je res voljen, ali meso je še slabo.

Jaz imam tukaj nekaj žlahte, daljnjega strijca, ki ima zalo gosposočino, staro komaj 18 let; jako je prijazna, in če jej potožim, kako ostro se morem pokoriti, se jej smilim, in prav sentimentalno me obžaluje, ter pravi: „oj, božtek!“ — Tožil sem jej, da se mi kuta pri hoji močno mej noge zapleta, pa mi je hitro ponudila — svojo krinolino.

To dekle je po tvojih nazorih pravi „leo rugiens“, samo da ne hodi okolo lemenata, ampak mirno doma sedi in ne grize, kakor tvoji mariborski eksemplari.

Pa sem zabredel! da, če bo to tako, po-

tem zares ne pridem v naročje Abrahamovo! — samo bi rad vedel, katerega Abrahama ti misliš? menda onega, o katerem smo lani popovali: „der eine hies Abraham-ham-ham ham!“

Tu pri nas je življenje jednako vašemu; le po jednom kopitu jo vedno gonimo in drgamo, razlike je samo toliko, da so nam „biflarije“ začeli nalagati, da je joj. Iz dogmatike imamo uže čez 200 listov po Schwetzu, o introdukciji pa nečem govoriti, ker terjajo, da bi si človek celo sveto pismo v glavo zabil; pa kaj, našim ljudem je še to vse premalo, segajo še po družih autorjih, po Erlichu, Dreyu, in Bog ti ga vedi, po čem ne vse, tako da večje kimlarije nij na svetu, kakor je tukaj.

Če bo šlo to tako naprej, bom omršavil, da bom kar najedenkrat izgubil svoj „cingulum castitatis“, kateri uže itak komaj visi na meni.

Ko bi nam toliko vakanc ne dajali, bi

bilo res za znoreti, pa to vendar človeka še nekoliko prevedri in okrepi. Če nas domov spokajo in za jeden teden iz semenišča spodó, se kaj žalostni zopet gromadimo nazaj v lemenat, kakor kobilice, pa navadno vsake vakance po jednega izmej nas snedo, če ga tudi tvoj „leo rugiens“ ne poje, ga vendar nij več mej nami.

Sicer nas je tukaj v našej katalogiji precejšnje število, preko 60 nas je, torej skoro toliko, kakor je bilo svoje dni „Ibikovih žerjavov“, pa mi je vendar žal za vsakega, ki se brani obdelavati vinograd gospodov, kateri potrebuje delavnih močij, a se ne da orati z voli, kar bi se ve da menj posla zadalo, kakor ga zadaje naše okopavanje.

Za denes naj bo tudi tebi to dosti; vesel bodi, da trebuh imaš, da ti nij treba črev v rokah nositi, pa mi še kaj piši.

Ves tvoj

Damijan Kladovec.

obsega, nam morajo gotovo prve v oči pasti izvrstne kritike in pa obširni razgled slovenskih in tudi družnih književnih pojavov, tako da si ime „revija“ (revue) popolnem zasluži.

V jednej kritičnej razpravi čitamo tudi za nas zanimive besede: „Mi smatramo, da srpski i hrvatski narod nemaju nikakve potrebe i nikakvoga interesa, da se zavadjaju, mrze i progone, i ako njina gospoda budu nalazila svoga interesa u zajednoj svadji, mi ćemo se starati, da obavješujemo ta oba na roda, da njini interesi nisu istovetni sa interesi njine gospode.“

Mislím, da vidimo tu jasno ogledalo pravega srbskega narodnega mišljenja.

Sicer pa sem menil s tem le naše rodoljube na znamenito bratsko glasilo opozoriti, katero zasluži, da najde — upam — tudi pri nas kaj naročnikov. (Naslov: Štampariji A. Pajevića. Neusatz (Ungara). Cena celoletno 10 gold.)

Domače stvari.

— (Takt naše uradne „Laibacher Zeitung“), ki se živi iz rubežnih ediktovskih krajcarjev ubožanega slovenskega kmeta, in ki nosi c. kr. orla na čelu, ter izhaja v belej Ljubljani brez plačevanja c. kr. štempeljskega davka, pokazal se je zopet včeraj po starej nemški šegi. Tudi ona — kakor zmirom ultranemška — ponatiskuje brez vsega komentara in brez ugovora telegram: „Zwettl 7. jan. Dnes je prišel poslanec Schönerer v Zwettl pred 500 volilcev. Učitelj in fajmošter sta bila vsa opozicija v tem zboru. Zbor je sklenil, da Schönereru nij treba svojega mandata odložiti.“ — Toliko ponatisne naš kranjski nemški uradni list, in nič več. Res! Spodobi se za tak organ, take novice raznašati, v katerih se nemški veleizdajnik Schönerer še brani, češ: vsi so bili zanj, samo „klerikalec“ fajmošter ne, in „odvisni“ šomošter sta bila še avstrijska. Mar nismo mi prav imeli, ko smo zmirom trdili, da so naši nemškutarji večjidel prusijani v duši? In ti ljudje so leta in leta smeli nas lojalne Slovence denuncirati, da smo državi sovražni ali „reichsfeindlich“, in nas preganjati na vse načine, samo za to, ker nismo hoteli Nemci postajati! Tako se „furor teutonicus“ mej nami tiho gnezdi na stroške slovenskega davkoplačevalca.

— (Ljubljanska čitalnica) naznanja: Čitalnični odbor je sklenil ustrezaje mnogostranskim željam v teku letošnjega predpusta napraviti sledeče veselice: 1. Majhni ples v nedeljo dné 12. januarja. 2. Majhni ples v nedeljo dné 26. januarja. 3. Besedo in veliki odlični ples v nedeljo dné 2. februarja. 4. Majhni ples v nedeljo dné 16. februarja. 5. Šaljivo veselico na debeli četrtek dné 20. febr. Vstop k majhnim plesom, katerim bode vselej začetek ob 8. uri zvečer, dovoljen je je dino le čitalničnim društvenikom, in sicer brez vstopnine. Odbor bo strogo nadzoroval, da se nedruštveniki brez vsake izjeme zavrnejo. Povdarja pa odbor posebno, naj gospé in gospice k majhnim plesom izvolijo priti v navadnej do mačej obleki, gospodje pa v črnih oblekah. Program za „besedo in veliki ples“ dne 2. febr. isto tako program za „šaljivo veselico“ na debeli četrtek izdal se bode posebej.

— (Kranjskih delavcev) je šlo 7. t. m. skozi Trst v Hercegovino 172 menda ceste delat.

— (V Ptuj) so bili zbrali 172 gold. za obleko šolskim otrokom, in obdarovali 36 ubozih deklic in skoro ravno toliko dečkov.

— (Iz Kobarida) se nam piše: Kobariska čitalnica napravi v nedeljo 12. t. m. vesel večer s plesom v gosp. Žganovej dvorani. Začetek točno o 6¹/₂ zvečer. Vstopnina 20 krajcarjev.

— (Duhovenske spremembe) v lavantinskej škofiji: razpisana je Drameljska župnija do 25. t. m. Franc Ozmeč pa je postal župnik pri sv. Mariji v Vurmbergu.

— (Iz Zadlog pri Idriji) se piše „Nov.“ 1. jan.: Uže pred vsemi Svetimi je sneg nekoliko zadnjih poljskih pridelkov zapadel, potem pa je nastopila voda po zemljiščih, da je bilo več kmetov tako zaprtih, da sosed nij mogel do sosed; po nekaterih krajih bila je povodenj taka, da bi bil človek lahko s čolnom veslal. Kmalu nas je pa potem tuji sneg zapadel tako, da smo uže četrty mesec brez stelje; kako žalostno in škodljivo je pa to, če uboga živina mora v blatu noč in dan stati, to ve pač vsak. Ker nas voda močno in večkrat poškoduje na pridelkih, živinskej paši in drugih opravilih, smo taki re veži, da usmiljenja zaslužimo.

— (Iz Bohinjske Bistrice) imajo „Nov.“ to-le pismo: „Da naše sirarske zadruge dobro napredujejo in si prizadevajo naši domovini dobro ime pridobiti z okusnim sirom, kaže njih promet v preteklem letu. Vseh 7 zadrug je naredilo okolo 400 colnih centov popolnem mastnega sira po slovečem Ementalskem načinu v hlebih po 15 do 45 kilo; tretjina tega sira se je naredila v dolini, dve tretjini pa na planinah. Prodal se je sto kilov po ceni od 56 do 64 gld. v Ljubljano, Logatec, Kočevje, Trst, Puče, Albano in Fasano v Istro. Naj bi se le naše pašne pravice kmalu tako pravično vredile, da bi namreč planine v prvej vrsti služile živinoreji, v drugej pa še le gozdoreji, kmalu bi se povzdignilo naše sirarstvo. Saj uže dosti dolgo čakamo teh pravic!“

Razne vesti.

* (Izginil diplomat.) Italijanski oberstlejtant Gola, jeden izmed treh italijanskih oficirjev, ki so bili od vlade v orijent poslani, da bi delali meje Rumeliji in Bolgariji, se je kar čisto izgubil. Od kar je iz Bukarešta odšel, ne ve nihče več zanj. Vsa poizvedavanja so bila dozdej brez uspeha. Najbrž se mu je kaka nesreča pripetila.

* (Šole v Bosni in Hercegovini.) Dopis skupnega ministerstva dne 30. nov. m. l. naznanja, da je c. kr. zaloga šolskih knjig preskrbela začetne knjige za katoliške in pravoslavne šole v Bosni in Hercegovini. Te knjizice so take, kakoršne se rabijo v hrvatskih in srbskih šolah na Hrvatskem, v Slavoniji, Dalmaciji in Vojnej granici, ter se bodo ubožnim tudi zastoj dajale. Se ve, da je treba najprej šol napraviti.

* (Živinska kuga) razsaja po Dalmaciji in v jednem delu Bosne. Na Hrvatskem je še nij, pa v nekaterih krajih v Slavoniji in na Ogorskem.

* (Usmrtenje kraljemorca.) Iz Madrida se poroča, da so tam usmrtili 4. jan. tistega Moncasija, ki je hotel španskega kralja umoriti in sicer so ga po deželnej navadi zadržali. Kralj je bil uže pripravljen pomilostiti ga, ali ministri so mu hudo odsvetovali, rekoč, da državni razum ne dopušča, da bi kraljemorec brez smrtne kazni ušel. — Moncasi se je izpovedal in je izkesan umrl. Velika množica je gledala, kako ga je krvnik na kol privezal in mu vrat zadržal.

* (Svarjenje neoženjenim.) Zdaj ko je pust pred vratmi in so ženitve na dnevnem redu, svetuje nek nemški časnik vsacemu ki hoče storiti osodni korak, staviti si sledečih 10 vprašanj: 1. Ali ljubiš svojo nevesto, njeno misljenje, ali njeno premoženje? 2. Ali si tolikanj značajan, da bodeš svoje prepričanje ohranil tudi ko te bode žena pregovarjala, in nasprotno, da ne bodeš doma kazal, če te je kje kaj ujezilo? 3. Ali znaš kosila čakati? 4. Moreš li jedno noč brez spanja prečuti, a da drugega dne ne bodeš mrmral in nevolje kazal? 5. Ali moreš svoje stvari delati, če otrok kriči? 6. Ali se bodeš mogel od svoje vesele tovaršije za zmirom ločiti? 7. Zadnjo besedo pustiti bodeš moral zmirom soprogi? 8. Vesel obraz kazati bodeš moral kadar se bode pralo in smehljati, če bode juha, preveč osoljena ali pečenka osmojena. 9. Ali moreš ugovarjanje strpeti, če veš, da imaš ti pravo? 10. Ali moreš dete vzeti v naročje in miren ostati, ako kriči? — Ako moreš na vsa ta vprašanja odgovoriti z „da“, — potem se le oženi. Se ve da je najboljšje, če tega sploh ne storiš, prihranil si bodeš mnogo sitnostij, jeze, denarja, in imel bodeš mir.

Tuji.

9. januarja:

Evropa: Smola iz Trsta. — Weiss iz Siska. Pri Sionu: Mihelčič iz Zagorja. — Skube iz Maribora. — Sohr iz Dunaja. — Bendiner, Albrecht iz Gradca. — Bukovec iz Trebiža. — Steiner iz Trsta. — Bar. Schweiger iz Celja.

Pri Mailču: Sachse, Arnstein iz Dunaja. Pri bavarskem dvoru: Košir, Benigar iz Trsta. — Grile iz Vač.

Tržne cene

v Ljubljani 8. januarja t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 50 kr.; — reš 4 gld. 55 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 60 kr.; — ajda 4 gld. 39 kr.; — prosó 4 gld. 71 kr.; — korusa 4 gld. 70 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 03 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 90 kr.; — mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gl. 56 kr.; — špeh povojen — gl. 72 kr.; — jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka liter 7 kr.; — govedine kilogram 54 kr.; — teletine 52 kr.; — svinjsko meso 46 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 9 gold. — kr.; — mehka 6 gld. — kr.

Dunajska borza 9. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	63	„
Zlata renta	74	„
1860 drž. posojilo	115	50
Akcije narodne banke	789	„
Kreditne akcije	225	30
London	116	50
Napol.	9	32
C. kr. cekini	5	51
Srebro	100	„
Državne marke	57	50

Nove vozne liste

za železnice

prav po nizkej ceni priporoča

„Národna tiskarna“ v Ljubljani.

V „Národnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

Marke Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“

(135—142)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.